

Zondag 1 mei 2022 Laaldienst Alkmaar, Lutherse Kerk

Heeft bidden zin ?

Inleiding

Nadenken over gebed, bidden, zingen, op de zondagmorgen, de dag des Heren, de dag waarop de dingen mogen rusten. Het is niet meer vanzelfsprekend, maar in velen schuilt er een verlangen naar bezinning. Daarom dit uur, deze plaats, om te oefenen. Het valt niet mee in deze tijd om los te komen van alles wat er speelt in de wereld. De komende week is de week van 4 en 5 mei; de doden, slachtoffers van de vele oorlogen herdenken, en vrijheid vieren.

Het blijft een tijd van verwarring, de pandemie lijkt op z'n retour maar in alle hevigheid woedt er oorlog. Ook gedurende de laatste 75 jaar van vrede in Europa was er steeds oorlog, maar door de oorlog in Oekraïne met grootmacht Rusland, is het alsof het dringender is om er bij stil te staan. Er lijkt zo weinig tegen te doen, de beelden en berichten van elke dag maken machteloos en onzeker. Wat te doen? Geld geven, vluchtelingen opvangen? En bidden?

Heeft dat zin, bidden? Die vraag: 'heeft bidden zin?' die vraag staat centraal.

Bijbelverhalen

1ste lezing: gedicht: Psalm 138 (vrij) H. Oosterhuis

2de lezing: Lucas 18, 1 – 8 (volharden in gebed)

Overweging

Tot mijn grote vreugde zijn er nog steeds plekken in de wereld waar gebeden word; in kloosters, in kerken, in het ritme van de eeuwen, met oude en nieuwe woorden, gezegd of gezongen.

Ook hier, op deze plek wordt al eeuwen gebeden, de lofzang gaande gehouden. Eerst verborgen, ook deze kerk was een schuilkerk, nu openlijk, maar met een steeds kleiner groepje mensen.

Het is een plek om op adem te komen, even los van alles wat een mens bezighoudt: het nieuws, de toestand in de wereld, oorlog, vluchtelingen. Even los van alom bereikbaar zijn voor berichten, de smartphone, internet, Facebook en Instagram. Overal en altijd lijkt de mens verbonden te moeten zijn met wat er getwitterd, geappt en gemaïld wordt.

Hier klinkt andere taal, oude woorden uit een eeuwen oud boek. Hier mag het stil worden, stil zijn, er wordt gebeden en gezongen. Wie doet dat nog tegenwoordig? Ik lijk wel gek, ben ik naïef? Is dit nog van deze tijd? Heeft dit nog zin?

Psalm 138 klonk hier in een vrije vertaling, waarbij geprobeerd is de poëtische klanken van de oorspronkelijke taal te bewaren. Het klinkt nieuw en oud tegelijk. Psalm 138 is een lofzang en was vanouds een meezinger! In de berijmde vorm weerklinkt deze psalm met lange uithalen en volle overtuiging. Je zou er van achter adem raken, amechtig van worden.

Daarom werd de psalm maar plechtig en langzaam gezongen, maar wel met volle overtuiging.

Eerlijk gezegd gruw ik daar een beetje van, eerder zou ik de psalm met schroom zingen en bidden, eerder met verlangen dan met overtuiging.

Want de psalmen zijn meer een oefenschool van gebed dan een conclusie, eerder een vraag, dan een antwoord. Het zijn ervaringsliederen, met het doel al zingend en biddend te komen bij antwoorden op steeds opnieuw gestelde vragen, levensvragen.

De psalmen zijn de taal van de ziel, ze ontketenen de ziel, maakt haar vrij.. En ze doen dat op verschillende manieren: als lofzang, als gebed, als smeekbede, en zelfs als vervloeking.

Op die manier bevrijden de psalmen in de ziel het grote verlangen, het verlangen naar vrede, liefde, eenheid, het verlangen naar geborgen zijn, verlangen naar recht en gerechtigheid, verlangen naar God? Naar Gods rijk? En als we de ziel mogen vergelijken met een stroom, dan is het gebed de stroom van het verlangen.

Herken ik die stroom nog in mezelf? Kan ik die nog gewaar worden? Kan ik nog bidden?

Wie bidt er nog? In een onderzoek naar het bidedrag van Nederlanders komen op de vraag hoeveel er gebeden wordt de volgende cijfers: 38 % zegt nooit te bidden, 12 % bidt vaak, 17 % regelmatig en 33% zegt soms te bidden. U mag zelf bepalen waar u bij hoort.

Bidden, heeft bidden zin? Heeft het zin voor u, bij welk percentage u ook hoort? Het feit dat u hier komt is al een soort van antwoord. De vraag is; hoe te bidden, wat is er nodig om te kunnen bidden?

Als de voorgegeven kaders steeds vager worden, de dagelijkse gebedsstructuur ontbreekt, de vanzelfsprekendheid weg is en formuliergebeden niet meer werken? Dan moet ik opnieuw en vorm vinden, een gelegenheid, een plek, maken, vinden, om te kunnen bidden.

In de monastieke traditie is bidden het getijdengebed en de psalmen zingen: het is werk Gods, Opus Dei. Al eeuwen zijn er kloosters en er ontstaan nieuwe, ook in de protestante traditie las ik eerder in Trouw. Het lijkt wel te worden aangeboden als nieuwe wellness, om in een klooster te verblijven en om te pelgrimeren. De bekendste plek is wellicht Taizé, waar vele jongeren in de zomer naar toe trekken, al dan niet in groepsverband, en velen gaan er al pelgrimerend naar Compostella, ik ken er al heel wat.

Is bidden hard werken? Zuster Caritas van Hest trappistin in de orde van Cisterciënzers in Abdij Koningsoord in Berkel Enschoot, vindt van wel. *“Het bidden gaat altijd door, ook in de nacht. Bidden is ook geconfronteerd worden met jezelf, bidden en werken moeten in harmonie zijn.”* zegt ze in een artikel in Speling, een tijdschrift voor spiritualiteit. Bidden is niet vrijblijvend. Gods werk, Opus Dei, is het werk waar de contemplatieven zich voor hebben ingeschreven. Ze bidden niet alleen voor zichzelf, het is ook plaatsvervangend. Je moet je ervoor inzetten, er toe zetten, want het gaat altijd door. Als bidden hard werken is, kan ik het dan niet beter overlaten aan monniken en nonnen? Of zijn zij de voorbidders waar ik iets van kan leren?

Het leven van de Monialen is zo geordend dat het bidden organisch aanvoelt, als de klok luidt, laten de kloosterlingen het dagelijks werk los en gaan naar de kapel waar ze samen het koorgebed bidden en de psalmen zingen. Dat *samen* is wel van belang. Daarom ben ik ook blij dat er op de zondagen nog plekken zijn om samen te bidden en te zingen.

Heeft het zin, dit samenkomen, dit bidden en zingen? Het evangelie is er helder in: Ja!

Het bidden om recht en gerechtigheid, daar onophoudelijk voor pleiten, dat wordt gehoord. Dat verteld de parabel. Bidden is dus niet vragen om vanalles, dat heeft geen zin, God grijpt niet in.

Maar onophoudelijk bidden houdt me wel bij de les, het houdt mijn verlangen wakker naar en mijn hoop op recht en gerechtigheid. En daardoor ben ik ontvankelijk voor Gods Geest zeg ik voorzichtig, de adem van God die mij aanzet zelf te werken aan dat recht en gerechtigheid voor zover dat in mijn vermogen ligt, op de plek waar ik werk en leef.

Ik ben geen kloosterling, mijn leven is niet geordend naar de gebedstijden, daarom moet ik bewust op zoek naar plekken en tijden, wil ik dat verlangen en die hoop levend houden, die stroom van de ziel blijvend gewaar worden. En daarom heb ik ook een andere stand nodig, moet ik me telkens weer los maken van wat me bezighoudt, waar ik mee bezig ben, me bevrijden van verplichtingen, van het moeten. Ik zou dat willen noemen de stand van *stilte, rust en eenvoud*.

Stilte is een toestand zonder in beweging te zijn, zonder geluid, de stilte van de nacht, de stilte van de ziel.

Rust komt van het Griekse *erōe*, *erémos*, wat verlaten betekent. Rust is kalmte, vredigheid, weg van alles wat verplicht, de mens vastzet. *Eenvoud* betekent: niet ingewikkeld, de afwezigheid van pracht en praal.

Stilte, Rust, Eenvoud, drie voorwaarden voor gebed, om echt te kunnen bidden waarbij het gebed nooit los is van het leven zelf. De wereld, het leven, geeft genoeg aanleiding om te bidden. *Rust, stilte en eenvoud* wens ik ons allen toe, opdat ons bidden zin heeft

Amen.

Alkmaar 1 mei 2022

Gonny Loman.